

УДК 378.91.016.2:785

DOI <https://doi.org/10.32782/ART/2024-1-11>

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЯК ОСНОВНИЙ СКЛАДНИК ФОРМУВАННЯ ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ МИСТЕЦЬКОГО СПРЯМУВАННЯ

Палаженко Олег Петрович

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри духових та ударних інструментів
Інституту мистецтв
Рівненського державного гуманітарного університету
ORCID ID: 0000-0002-6992-8929
e-mail: palazhenkooleg@ukr.net

Нярба Роман Васильович

викладач кафедри
музичного фольклору Інституту мистецтв
Рівненського державного гуманітарного університету
ORCID ID: 0009-0000-0885-3954

У дослідженні розглянуто педагогічні умови ефективного формування інструментальної та виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва. Відповідні педагогічні умови розглядаються як сукупність специфічних засобів та спеціальних обставин, котрі сприяють ефективному формуванню інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва.

Якісне формування інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва можливе за використання таких педагогічних умов, як: розвиток власної виконавської майстерності в ході активної самостійної роботи над виконавськими засобами та художнім образом виконуваного музичного твору; формування у майбутніх викладачів музичного мистецтва досвіду виконавської діяльності під час освітнього процесу та концертної діяльності у закладах вищої освіти; інтенсифікація інноваційних та традиційних підходів до інструментально-виконавської діяльності та практичного вдосконалення інтерпретаційних засобів виконавсько-творчої виразності у викладачів музичного мистецтва; забезпечення ефективної навчальної взаємодії з урахуванням особливостей кожного здобувача освіти, майбутнього викладача музичного мистецтва.

Ключові слова: педагогічні умови, викладачі музичного мистецтва, інструментально-виконавська діяльність, виконавська підготовка, навчальна взаємодія, модернізація.

PEDAGOGICAL CONDITIONS AS THE MAIN COMPONENT OF THE FORMATION OF INSTRUMENTAL AND EXECUTIVE TRAINING OF TEACHERS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF THE ARTISTIC DIRECTION

Oleg Palazhenko

Rivne State University of the Humanities

Roman Nyarba

Rivne State University of the Humanities

In our study, the pedagogical conditions for the effective formation of instrumental and performance training of music teachers were considered. Appropriate pedagogical conditions are considered as a set of specific means and special circumstances that contribute to the effective formation of instrumental and performing training of music teachers.

Qualitative formation of instrumental and performance training of musical art teachers is possible by using the following pedagogical conditions: development of own performance skills during active independent work on performance means and artistic image of the performed musical work; formation of future

teachers of musical art experience of performance during the educational process and concert activity in institutions of higher education; intensification of innovative and traditional approaches to instrumental and performing activities and practical improvement of interpretive means of performing and creative expressiveness among music teachers; ensuring effective educational interaction taking into account the characteristics of each student, future music teacher.

Pedagogical conditions, which were selected for the purpose of effective formation of instrumental and performing training of music teachers, should be in a constant relationship and assume a complex nature.

A music teacher performs the role of not only a teacher, but also a concertmaster, illustrator and performer. At the same time, in accordance with the program requirements, he needs to perform a large number of instrumental pieces that correspond to their systematic complexity and a certain logic of construction, according to which each subsequent piece of music must be based on previously learned material. Under such conditions, it is necessary to constantly encourage future teachers of musical art to become more familiar with modern and classical musical works, to expand their range, which in the end will make it possible to realize the dialogic nature of educational interaction between students and teachers with the appropriate condition of taking into account the individual abilities of each future teacher.

Key words: *pedagogical conditions, teachers of musical art, instrumental and performance activities, performance skills, educational interaction, modernization.*

Постановка проблеми. Якісне формування інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва відбувається через ефективне створення в освітньому процесі відповідних педагогічних умов, котрі безпосередньо впливають на причинно-наслідкові зв'язки та є детермінантою формування інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва.

У нашому дослідженні педагогічні умови розглядаємо як сукупність специфічних засобів та спеціальних обставин, які сприяють ефективному формуванню інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва. Тобто від певних специфічних обставин виникає причинно-наслідковий зв'язок щодо ефективного формування інструментальної та виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва.

Аналіз досліджень. Науковці Л. Гусейнова (Гусейнова, 2005), Н. Барсукова (Барсукова, 2015), О. Заходякін (Заходякін, 2014), С. Барвік (Барвік, 2013), Н. Гур'янова, Н. Зворська у своїх працях наголошували, що особливо важливим для розвитку професійної діяльності майбутніх викладачів музичного мистецтва є їхні мотиваційно-вольова сфера та виконавська підготовка.

Н. Барсукова зазначає, що процес стимулювання майбутніх викладачів музичного мистецтва до вдосконалення інструментально-виконавської підготовки полягає, насамперед, у здатності до вдосконалення власного виконавського рівня, бажанні займатись інструментально-виконавською діяльністю, розвитку власних та загальнопрофесійних якостей у майбутніх педагогів, викладачів музичного мистецтва (Барсукова, 2015).

Готовність до виконавської та творчої діяльності шляхом цілеспрямованого розвитку вольових якостей та мотиваційної сфери майбутніх викладачів музичного мистецтва розглядає у своїх наукових напрацюваннях та методичних доробках Л. Гусейнова (Гусейнова, 2005).

На важливості залучення здобувачів освіти до концертно-виконавської діяльності з метою ефективного їх педагогічного та інструментально-виконавського становлення наголошують М. Білецька та Т. Підварко (Білецька, Підварко, 2020).

Корегувальні та попереджувальні музичні уявлення, котрі становлять психофізіологічну передумову формування виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва, розглядають Н. Зворська та Н. Гур'янова (Гур'янова, Зворська, 2011).

На думку Н. Мозгальової, у сучасному освітньому процесі надзвичайно цінним для формування інструментально-виконавської підготовки вчителів музичного мистецтва є поєднання інноваційних та консервативних підходів задля досягнення ними досвіду інструментально-педагогічної діяльності (Мозгальова, 2010).

Мета дослідження полягає у виокремленні та науковому обґрунтуванні педагогічних умов формування інструментальної та виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва.

У цьому дослідженні виокремлено педагогічні умови формування як інструментальної, так і виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва на основі детального аналізу наукової літератури та власного інструментально-виконавського і педагогічного досвіду.

Виклад основного матеріалу. Якісне формування інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва можливе, на нашу думку, у процесі введення в освітній процес закладів вищої освіти таких *педагогічних умов*: розвиток власної виконавської підготовки під час активної самостійної роботи над виконавськими засобами та художнім образом виконаного музичного твору; формування у майбутніх викладачів музичного мистецтва досвіду виконавської діяльності у процесі навчання та концертної діяльності у закладах вищої освіти; інтенсифікація інноваційних і традиційних підходів до інструментально-виконавської діяльності та прак-

тичного вдосконалення інтерпретаційних засобів виконавсько-творчої виразності у майбутніх викладачів музичного мистецтва; забезпечення ефективної навчальної взаємодії з урахуванням особливостей кожного здобувача освіти, майбутнього викладача музичного мистецтва.

Такі педагогічні умови, котрі були виділені з метою ефективного формування інструментальної та виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва, повинні перебувати у постійному взаємозв'язку і передбачають комплексний характер.

Отже, розглянемо детальніше кожен педагогічну умову ефективного формування інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва.

Педагогічна умова 1. Розвиток власної виконавської підготовки під час активної самостійної роботи над виконавськими засобами та художнім образом виконуваного музичного твору.

Ця педагогічна умова була визначена Н. Барсуковою шляхом аналізу інших робіт провідних науковців, серед яких: Л. Занков, В. Вергасов, А. Козир, Г. Щукіна, О. Рудницька, Г. Падалка та ін.

Відповідно до змісту нашого дослідження, стимул пріоритету активізує у здобувачів освіти інтерес до інструментальної та виконавської діяльності (В. Вергасов); стимул особливого значення інструментальної та виконавської підготовки мотивує здобувачів вищої освіти до опановування нових прийомів і методів її удосконалення (Л. Занков); стимул історизму надає можливість здобувачам вищої освіти прослідкувати генезу інструментально-виконавської підготовки (А. Козир).

Позитивна інструментально-виконавська діяльність можлива, на думку О. Заходякіна, за умов створення мотиваційного середовища у групах здобувачів освіти, що, своєю чергою, сприятиме активізації творчого потенціалу кожного з респондентів (Заходякін, 2014).

Серед зовнішніх мотивів, котрі ефективно впливають на формування інструментально-виконавської підготовки викладачів, є особистісне ставлення до кафедри, факультету та закладу вищої освіти загалом. Ще одними із зовнішніх мотивів прийнято вважати довіру до викладачів курсів, а також готовність самих здобувачів освіти, майбутніх викладачів музичного мистецтва, до активного сприйняття поданої інформації.

Щодо внутрішніх мотивів, котрі ефективно сприяють формуванню інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва, то до них дослідник відносить підтримку викладача у здобутті знань та формуванні вмінь студентів, вирішення цікавих творчих завдань і розучування цікавих творів на інструменті (Заходякін, 2014).

Аналітична діяльність майбутніх викладачів музичного мистецтва є основним складником формуванням звукового образу. Саме вона покликана формувати у виконавців чіткі уявлення про складові частини твору. Завдяки такій діяльності здобувачі освіти починають розуміти основні смислові співвідношення, котрі постають як окремі ланки одного ланцюга. Під час такого процесу у майбутніх викладачів музичного мистецтва формуються навички антиципації, тобто передбачення результату власної виконавської діяльності.

Таким чином, психологічною передумовою набуття викладачами музичного мистецтва інструментально-виконавської підготовки є коригувальні та попереджувальні уявлення ігрових дій музиканта-виконавця (Гур'янова, Зворська, 2011).

Педагогічна умова 2. Формування у майбутніх викладачів музичного мистецтва досвіду виконавської діяльності в процесі навчання та концертної діяльності у закладах вищої освіти.

Загалом, на нашу думку, принцип контекстності в освітньому процесі потребує підпорядкування інструментально-виконавської підготовки педагогів до самого змісту музично-виконавської діяльності, котра і є безпосереднім відображенням процесу формування інструментально-виконавської підготовки.

У своїх дослідженнях Н. Барсукова зазначає, що однією з основних педагогічних умов із метою якісного формування інструментальної та виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва є набуття музично-виконавської та творчої, реконструктивної та репродуктивної діяльності (Барсукова, 2015).

Процес залучення студентів-музикантів саме до виконавської та концертної роботи дає змогу майбутнім педагогам музичного мистецтва поєднати функції виконавця і викладача, що дає змогу реалізувати просвітницьку, виховну, комунікативну та освітню функції музичного мистецтва.

Концертно-виконавська діяльність підвищує у майбутніх викладачів музичного мистецтва виконавську підготовку, активізує творчий потенціал, розкріпає волю, інтелектуальну та емоційну сфери, формує належний музичний смак, позитивно впливаючи при цьому на формування власне інструментально-виконавської майстерності (Білецька, Підварко, 2020).

На думку Л. Гаркуша, яскравий концертно-виконавський досвід є одним з основних чинників якісного формування інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва (Гаркуша, 2016).

Досвід музично-виконавської діяльності, або сценічний досвід, трактують як сукупність навичок, умінь та знань, котрі спрямовані на досягнення художнього образу твору та донесення його до слухачів.

Ми вважаємо, що таке визначення було б повнішим, якщо додати до нього ще й концертно-виконавську діяльність, оскільки всі знання та вміння, котрі здобуті у ході власного сценічного досвіду і базуються на пережитому, засвоюються значно краще, ніж під час аудиторних занять та виступів.

Педагогічна умова 3. Інтенсифікація інноваційних і традиційних підходів до інструментально-виконавської діяльності та практичного вдосконалення інтерпретаційних засобів виконавсько-творчої виразності у майбутніх викладачів музичного мистецтва.

Досліджуючи у своїх роботах інтерпретаційні вміння музикантів-педагогів, Н. Мозгаєва доходить висновку, що вони є складником як інструментально-виконавської діяльності, так і важливим компонентом формування інструментально-виконавської підготовки загалом (Мозгаєва, 2010).

Для практичного розвитку інтерпретаційних умінь майбутніх викладачів музичного мистецтва потрібно поєднувати інноваційні та традиційні (консервативні) підходи.

Основоположниця курсу української художньої культури О. Щолокова зазначає, що «інтерпретація музичних творів є складним багатоаспектним процесом, що містить величезні можливості для вияву і реалізації студентами виконавських здібностей і умінь, творчого потенціалу та віддзеркалення набутого художнього досвіду. Інтерпретація музичних творів дає змогу виконавцю здійснювати художній діалог з автором музичного твору, глибоко зрозуміти художньо-образний задум та творчо його відтворити у власному виконанні» (Щолокова, Мозгаєва, Барановська, 2019).

Тому у процесі підготовки майбутніх викладачів музичного мистецтва в класах із дисципліни «Спеціальний музичний інструмент» варто послідовно та практично розвивати інтерпретаційні вміння шляхом застосування інноваційних та традиційних методів роботи.

Історично склалися такі традиційні методи розвитку інтерпретаційних умінь майбутніх викладачів музичного мистецтва: аудіопрослуховування, відеоперегляд музичних творів; знайомство з біографічними даними про того чи іншого композитора; характеристика творчості композитора; аналіз епохи, у якій творив митець, міждисциплінарні зв'язки.

До інноваційних засобів та методів, котрі слід упроваджувати в освітній процес закладів вищої освіти та застосовувати на заняттях спеціального музичного інструменту з метою розвитку інтерпретаційних умінь, відносять використання сучасних мультимедійних технологій та різноманітних комп'ютерних програм: пошук та знайомство з творчістю композитора за допомогою використання мережі Internet; аналіз малодосліджених

інтерпретацій творів; використання Інтернет-бібліотек для ознайомлення з нотними примірниками інших творів композитора, твір котрого перебуває у вивченні та готується до здачі; використання дистанційної форми навчання за допомогою платформ Google Meet, Zoom та ін.; аналіз власного виконання твору шляхом попереднього його запису; власна рефлексивна діяльність.

У сучасних умовах, на думку Л. Псарьової та Л. Гаврілової, використання комп'ютерних технологій необхідне і своєчасне (Гаврілова, Псарьова, 2016).

На думку С. Барвік, концептуальну основу освітнього процесу у закладах вищої освіти з використанням комп'ютерних технологій становлять інтегративні процеси, які дають можливість визначити подальші перспективні цілі з урахуванням уподобань майбутніх викладачів музичного мистецтва (Барвік, 2013).

Упровадження інноваційних технологій в освітній процес дає змогу ефективно формувати інтерпретаційні вміння та інструментально-виконавську підготовку майбутніх викладачів музичного мистецтва.

Інтерпретаційний процес здатен охопити різноманітні форми творчого прояву викладача музичного мистецтва, ми можемо віднести також і музичний твір, котрий є складовим елементом інтерпретації.

Л. Гаврілова та Л. Псарьова виділяють чотири послідовні, змістовні та взаємопов'язані етапи інтерпретації музичної тканини: художній задум, його концептуальний розвиток, сам етап реалізації художнього задуму, а також перевірка та належне оцінювання змісту інтерпретації (Гаврілова, Псарьова, 2016).

На кожному етапі інтерпретації музичної тканини варто впроваджувати в освітній процес закладів вищої освіти інноваційні методи і форми: аудіо-, відео- та мультимедійні презентації, перегляд контенту на платформах YouTube та Instagram, пошукові можливості в мережі Internet.

У контексті нашого дослідження насамперед розглядаємо інтерпретаційні вміння майбутнього викладача музичного мистецтва, а не музиканта-виконавця, тому звертаємо увагу саме на вербально-педагогічну інтерпретацію – можливе інструментальне представлення твору частинами з комунікативним поясненням основних характеристик музичної тканини.

Упровадження в освітній процес закладів вищої освіти мистецького спрямування вербально-педагогічної інтерпретації відбувається шляхом поєднання інтелектуальних, емпатійних, технологічних можливостей у майбутніх викладачів музичного мистецтва та налагоджується процес ефективного художньо-педагогічного спілкування.

Педагогічна умова 4. Забезпечення ефективної навчальної взаємодії з урахуванням особливостей кожного здобувача освіти, майбутнього викладача музичного мистецтва.

Умовою навчальної взаємодії діалогічного характеру в інструментальних класах із дисципліни «Спеціальний музичний інструмент» із метою ефективного формування інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва є урахування особистісних характеристик та можливостей кожного окремо взятого здобувача освіти.

У результаті дотримання вищезазначеної педагогічної умови у майбутніх викладачів музичного мистецтва відбувається розвиток цілеспрямованості, ініціативності та наполегливості, окрім того, формуються професійно важливі індивідуальні якості. Також дотримання діалогічної взаємодії між викладачем та здобувачами освіти у класі спеціального музичного інструмента сприяє розвитку рефлексивних умінь та коригування самоаналізу і власної інструментально-виконавської діяльності.

Основною підставою для такого твердження слугували праці науковців А. Козир, Г. Падалки та Ф. Федоришина, котрі наголошують на необхідності творчої взаємодії між здобувачами освіти та викладачами, досягненні діалогічних засад, що формують позитивну атмосферу навчання та призводять у майбутньому до формування інструментально-виконавської підготовки майбутніх педагогів музичного мистецтва (Падалка, 2010).

На думку О. Заходякіна, діалогічний характер навчальної взаємодії між здобувачами освіти та викладачем сприяє розвитку художньо-асоціативного, життєвого та виконавського досвіду, призводить до розвитку смаків, музичного тезаурусу, психологічних та професійних якостей, потреби в самовираженні, асоціативної уяви, емоційної сприйнятливості, виконавського мислення та пам'яті у майбутніх викладачів музичного мистецтва (Заходякін, 2014).

Важливим для нашого дослідження є припущення Н. Мозгальнової про взаємовідносини, котрі виникають у спільній творчій діяльності між викладачем та здобувачем освіти і мають діалогічний характер навчальної взаємодії, дають змогу виконувати послідовно все складніші навчально-творчі завдання та формувати якісні утворення у професійному становленні майбутніх викладачів музичного мистецтва (Мозгальова, 2010).

Висновки. Викладач музичного мистецтва виконує роль не лише педагога, а й концертмейстера, ілюстратора та виконавця. При цьому йому відповідно до програмних вимог потрібно виконувати велику кількість інструментальних творів, котрі б відповідали системному їх ускладненню та певній логіці побудови, за якої кожен наступний музичний твір повинен опиратися на попередньо вивчений матеріал. За таких умов потрібно постійно спонукати майбутніх викладачів музичного мистецтва до ширшого ознайомлення із сучасними та класичними музичними творами, розширювати їх діапазон, що в кінцевому підсумку дасть змогу здійснити діалогічний характер навчальної взаємодії здобувачів освіти та викладачів із відповідною умовою урахування індивідуальних здібностей кожного майбутнього педагога.

Тож ми переконані, що наведені вище педагогічні умови за правильного та своєчасного їх уведення та застосування в освітньому процесі закладів вищої освіти, а саме на заняттях спеціального музичного інструменту, сприятимуть якісному формуванню інструментальної та виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва.

Перспективу подальших досліджень убачаємо у детальному комплексному науковому вивченні педагогічних умов, під час використання яких відбувається позитивна орієнтація освітнього процесу у закладах вищої освіти мистецького спрямування щодо якісного формування інструментально-виконавської підготовки та педагогічної діяльності майбутніх викладачів музичного мистецтва.

Література:

- Барвік С.Г. (2013). Становлення виконавської майстерності особистості музиканта. *Культура України*, 44, 278–285.
- Барсукова Н.С. (2015). Педагогічні умови формування виконавської майстерності майбутнього вчителя музичного мистецтва: автореф. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Мелітополь. 20.
- Білецька М., Підварко Т. (2020). Формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до концертно-виконавської діяльності. *Молодь і ринок*, 1 (180), 46–50.
- Гаврілова Л., Псарьова Л. (2016). Інтерпретація музичного твору: теоретичні аспекти. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*, 3, 97–106. http://nbuv.gov.ua/UJRN/prptma_2016_3_12.
- Гаркуша Л.І. (2016). Самостійна робота майбутнього вчителя музичного мистецтва у процесі концертно-виконавської та педагогічної практики. *Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі*, 1, 89–93.
- Гур'янова Н.М., Зворська Н.А. (2011). Вдосконалення виконавської майстерності – найважливіший аспект формування музичного мислення майбутнього вчителя музики. *Музично-театральне мистецтво*, 2, 176–178.
- Гусейнова Л.В. (2005). Формування готовності майбутніх учителів музики до інструментально-виконавської діяльності: автореф. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ. 18. https://otherreferats.allbest.ru/pedagogics/00444444_0.htm.
- Заходякін О. (2014). Інструментально-виконавська діяльність як невід'ємна частина професійної підготовки педагога-музиканта. *Нова педагогічна думка*, 1, 149–151. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2014_1_48.

Мозгальова Н. (2010). Змістове наповнення поняття «інструментально-виконавська підготовка вчителя музики». Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова, 9, 39–43.

Падалка Г.М. (2010). Педагогіка мистецтва (теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). Київ: Освіта України, 274.

Щолокова О.П., Мозгальова Н.Г., Барановська І.Г. (2019). Інтерпретація музичних творів – методичний аспект. Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського, 3, 151–158.

References:

Barvik S.H. (2013). Stanovlennia vykonavskoi maisternosti osobystosti muzykanta. *Kultura Ukrainy* [Development of performance skills of a musician's personality]. Kharkiv. 278–285 [in Ukrainian].

Barsukova N.S. (2015). Pedagogichni umovy formuvannia vykonavskoi maisternosti maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva [Pedagogical conditions for the formation of performance skills of a future music teacher]: avtoref. ... kand. ped. nauk. Melitopol. 20 [in Ukrainian].

Biletska M., Pidvarko T. (2020). Formuvannia hotovnosti maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva do kontsertno-vykonavskoi diialnosti. [Formation of the readiness of the future music teacher for concert performance] *Molod i rynek. Drohobych.* 46–50 [in Ukrainian].

Havrilova L., Psarova L. (2016). Interpretatsiia muzychnoho tvoriv : teoretychni aspekty [Interpretation of a musical work: theoretical aspects]. *Profesionalizm pedahoha : teoretychni y metodychni aspekty.* Sloviansk. 97–106 [in Ukrainian].

Harkusha L.I. (2016). Samostiina robota maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva u protsesi kontsertno-vykonavskoi ta pedagogichnoi praktyky [Independent work of a future music teacher in the process of concert performance and pedagogical practice]. *Muzychne mystetstvo v osvitolohichnomu dyskursi.* Kyiv. 89–93 [in Ukrainian].

Hurianova N.M., Zvorska N.A. (2011). Vdoskonalennia vykonavskoi maisternosti – naivazhlyvshyi aspekt formuvannia muzychnoho myslennia maibutnoho vchytelia muzyky [Improving performance skills is the most important aspect of forming the musical thinking of a future music teacher]. *Muzychno-teatralne mystetstvo.* Kharkiv. 176–178 [in Ukrainian].

Huseinova L.V. (2005). Formuvannia hotovnosti maibutnykh uchyteliv muzyky do instrumentalno-vykonavskoi diialnosti [Formation of readiness of future music teachers for instrumental and performing activities] : avtoref. ... kand. ped. nauk. Kyiv. 18 [in Ukrainian].

Zakhodiakin O. (2014). Instrumentalno-vykonavska diialnist yak nevidiemna chastyna profesiinoi pidhotovky pedahoha-muzykanta [Instrumental performance activity as an integral part of the professional training of a teacher-musician]. Rivne: *Nova pedagogichna dumka.* 149–151 [in Ukrainian].

Mozghalova N. (2010). Zmistove napovnennia poniattia instrumentalno-vykonavska pidhotovka vchytelia muzyky [Meaningful content of the concept of instrumental and performance training of a music teacher]. Kyiv: *Naukovyi chasopys NPU im. M.P. Dragomanova.* Vyp. 9. 39–43 [in Ukrainian].

Padalka H.M. (2010). Pedagogika mystetstva (teoriia i metodyka vykladannia mystetskykh dystsyplin) [Art pedagogy (theory and methods of teaching art disciplines)]. Kyiv: *Osvita Ukrainy.* 274 [in Ukrainian].

Shcholokova O.P., Mozghalova N.H., Baranovska I.H. (2019). Interpretatsiia muzychnykh tvoriv – metodychnyi aspekt [Interpretation of musical works is a methodical aspect]. Odesa: *Naukovyi visnyk Pivdennoukrainskoho natsionalnoho pedagogichnoho universytetu im. K.D. Ushynskoho.* 151–158 [in Ukrainian].